

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

на тему: на тему: «Удосконалення використання фонду оплати праці
на підприємстві (на прикладі ТОВ «СККС»)»
(назва теми)

Виконавець:

студент центру вечірньої форми навчання
Кремінський О.Б. _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Бабій О.М. _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Заробітна плата, доходи населення є концентрованим виявленням ефективності економіки і соціальної політики держави, інтегральними показниками якості та результативності праці, що в сукупності сприяють економічному зростанню.

Але тільки ефективне управління продуктивністю праці та ефективний розподіл витрат на робочу силу може забезпечити позитивну динаміку продуктивності праці, нарощування об'ємів валового внутрішнього продукту, що слугує тісному зв'язку між розвитком економіки та зростанням доходів, збільшенням купівельної спроможності основних верств населення у довгостроковій перспективі.

Теорію заробітної плати розробив К. Маркс, за якою заробітна плата є грошовим виразом вартості і ціни робочої сили, тобто робітник продає не працю, а робочу силу (здатність до праці). Згідно концепції В. Петті та Д. Рікардо, зарплата є грошовим виразом «мінімуму засобів існування», за А. Смітом – включає в себе вартість життєвих засобів людини, щоб вона могла «працювати». Необхідність прямого втручання в регулювання величини і динаміки заробітної плати обґрунтував Дж. М. Кейнс. Щоб уникнути соціальних потрясінь, він запропонував замість зниження зарплати шляхом перегляду колективних угод використати поступове або автоматичне зниження реальної зарплати в результаті зростання цін.

В Україні останнім часом з'явилась низка наукових публікацій з досліджуваної проблеми таких авторів як: Т.М. Долініна, О.В. Гамова, А.С. Богачев, Л.С. Лісогор, Л.П. Шевчук, О.А. Грішнова, І.В. Саух, О.А. Дороніна, А.В. Калина, І. Лаптії, Я.В. Ромусік, М.В. Семикіна, Л.В. Синяєва, А.С. Струп, Л.П. Шевчук та інші. Досить велика увага в працях названих авторів приділена загальній організації процесів управління заробітною платою. І аналіз наукових видань показує, що на сьогоднішній день поки ще недостатньо досліджено як у науковому, так і практичному аспектах питання, що стосуються підходів оцінки ефективності витрат на оплату праці. Потребують розробки, удосконалення та доповнення окремі прикладні напрямки управління фондом оплати праці промислового підприємства. З огляду на це, тема дипломного дослідження є актуальною.

Мета дослідження є наукове обґрунтування та розробка методичних підходів і практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності витрат на оплату праці.

Завдання дослідження:

- 1) розкрити теоретико-методологічні основи організації оплати праці на підприємствах;
- 2) розглянути методику аналізу фонду оплати праці на підприємстві

- 3) проаналізувати господарську діяльність підприємства ТОВ «СККС» по основним техніко-економічним показникам виробничої діяльності
- 4) дослідити динаміку показників ефективності витрат на оплату праці на підприємстві ТОВ «СККС»;
- 5) надати підприємству ТОВ «ТОВ «СККС» рекомендації щодо підвищення ефективності витрат на оплату праці у зв'язку із показниками ефективності праці.

Об'єкт дослідження є процеси управління фондом оплати праці промислового підприємства ТОВ «СККС».

Предмет дослідження – процес управління фондом оплати праці промислового підприємства ТОВ «ТОВ «СККС» на ефективність його виробничої діяльності.

Методи дослідження: У процесі роботи використовувалися такі методи: спостереження, узагальнення, кількісно-якісний, системний і порівняльний аналіз, конкретизація, логічне узагальнення, статистичні методи вибірки й групування – при вивченні ефективності витрат на оплату праці, а також економіко-математичний метод – факторний аналіз продуктивності праці.

Інформаційна база дослідження дипломної роботи була наступна інформація: Закони України та нормативні акти стосовно теми магістерської роботи, літературні джерела різних авторів, що вивчали ефективність використання персоналу на промисловому підприємстві, фінансова та статистична звітність ТОВ «СККС» за останні три роки господарської діяльності, дані оперативного обліку.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (найменувань) . Загальний обсяг роботи становить 87 сторінок. Основний зміст викладено на 77 сторінках. Робота містить 27 таблиць, 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні аспекти оплати праці на підприємствах в умовах ринкових відносин» розглянуто сутність та функції заробітної плати на промисловому підприємстві. Автором роботи розкрито, що оплата праці як економічна категорія іноді трактується досить широко і включає не тільки оплату праці осіб, які перебувають у трудових відносинах, але й доходи представників вільних професій, приватних підприємців та осіб, які працюють на основі цивільно-правових договорів. Крім того у кваліфікаційній роботі було розглянуто механізм організації зарплати на підприємстві, який безпосередньо відображає процес перетворення ціни робочої сили в заробітну плату. Через організацію заробітної плати досягається компроміс між інтересами працівника та роботодавця, який сприяє розвиткові відносин соціального партнерства між двома рушійними силами ринкової економіки. В ході дипломної роботи було розглянуто державне регулювання оплати праці на підприємстві. Питання організації заробітної плати і формування її рівня складають основу соціально-трудова відносин у суспільстві, бо охоплюють нагальні інтереси всіх учасників трудового процесу. Будь-які зміни, що стосуються оплати праці, прямо чи опосередковано впливають на доходи всіх членів суспільства, а також на найважливіші макроекономічні показники. Тому в жодній країні світу питання регулювання оплати праці не залишені лише на розсуд ринкових сил, хоча методи, сфера, масштаби державного втручання в ці процеси в кожній країні різні. Крім того в дипломній роботі було розглянуто методіку аналізу заробітної плати на підприємстві. Автором було розкрито, що комерційні компанії мають повну самостійність в організації планування витрат на оплату праці свого персоналу. І грамотне, продумане планування цих витрат набуває все більшого значення. Щоб вижити в конкурентній боротьбі, компаніям доводиться вишукувати можливість скорочувати витрати на персонал, в тому числі і шляхом зменшення витрат на оплату праці. Ефективне управління фондом заробітної плати на підприємствах тісно пов'язане з теоретичним і методичним розумінням ефективності праці. Основним критерієм ефективного управління фондом заробітної плати має стати відповідність цього фонду фактичним змінам результатів роботи підприємства.

У другому розділі «Аналіз рівня використання фонду оплати праці на підприємстві ТОВ «СККС»» проаналізовано господарську діяльність підприємства по основним техніко-економічним показникам за три роки виробничо-господарської діяльності. В розділі також було розглянуто основні види продукції та послуг що випускає ТОВ «СККС», їх якісні характеристики та основні переваги. Крім того були розглянуті основні ринки збуту продукції та послуг підприємства. В другому розділі магістерської роботи автором детально був проведений аналіз ліквідності ТОВ «СККС», аналіз фінансової стійкості підприємства, аналіз показників рентабельності підприємства та аналіз ділової активності. Також була

проаналізована вірогідність банкрутства підприємства. Було розглянуто забезпеченість ТОВ «СККС» персоналом, та проаналізований фонд оплати праці на підприємстві. Ретельно було проаналізовано рівень та динаміку фонду оплати праці ТОВ «СККС» та економію фонду оплати праці ТОВ «СККС». Останнім етапом другого розділу було розглянуто резерви підвищення ефективності використання фонду оплати праці ТОВ «СККС», були розглянуті основні показники, що впливають на ефективності використання фонду оплати праці на підприємстві.

У третьому розділі «Шляхи підвищення ефективності оплати праці ТОВ «СККС» запропоновані шляхи підвищення ефективності оплати праці на досліджуваному підприємстві. Автором було виявлено, що основним напрямком підвищення ефективності використання фонду оплати праці на ТОВ «СККС» за рахунок скорочення втрат робочого часу підприємства. Згідно Специфіка діяльності підприємства передбачає фізичний труд на відкритому повітрі та в приміщеннях, що не підлягають опаленню. Саме такі умови праці є джерелом досить великого значення показнику тимчасової непрацездатності робочих підприємства. Тому для запобігання виникнення хвороб необхідно у першу чергу створити комфортні умови праці. У разі коли неможливо покращити навколишні умови, слід звернути увагу на індивідуальне забезпечення комфорту, а саме забезпечити кожного працівника одягом, що буде зберігати здоров'я робітника у складних умовах праці..

Аналіз, що був проведений у другому розділі, виявив високу питому вагу апарату управління. За даними таблиці 2.15 йому належить 38,8% в структурі трудових ресурсів підприємства. Це дуже високий показник. Таким чином, вважаємо доцільним спрямувати заходи щодо покращення використання фонду оплати праці на скорочення апарату управління. Необхідно відмітити, що підприємство ТОВ «СККС» відноситься до малих виробничих підприємств (в Україні чинне законодавство до малих відносить підприємства, число зайнятих на яких не перевищує у промисловості і будівництві — 200 осіб). Відомо, щоб виконувати усі відповідні функції апарату управління малому підприємству потрібна більша питома вага адміністративного персоналу, ніж середньому та великому. Необґрунтоване скорочення керівництва може призвести до підвищення навантаження, необґрунтовано поєднання функцій та, як слідство, погіршення ефективності управління. Тому шляхи скорочення апарату управління були знайдені у застосуванні сучасних технологій управління. Для підприємства ТОВ «СККС» впровадження комплексної системи автоматизації управління ««Парус-Підприємство 7»» надасть можливість значно скоротити час на внутрішній документообіг, скоротити час надходження та обробки інформації. Все це дозволить підприємству скоротити штат службовців у таких відділах, як бухгалтерія (-1 особа), фінансовий відділ (-1 особа), відділ продажу (-1 особа), господарський відділ (-1 особа). Всього вивільнення становитиме 4 особи.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

- Сучасний етап розвитку економіки України характеризується необхідністю створення на підприємствах дієвої системи оплати праці. Збільшення вартості робочої сили, податкове навантаження на заробітну плату, заборгованість по заробітній платі – це далеко не повний перелік проблем оплати праці, з якими роботодавці та робітники стикаються дуже часто, тому удосконалення системи оплати праці є надзвичайно актуальним завданням. У ринково-конкурентній боротьбі виживуть ті підприємства, для яких удосконалення системи організації оплати праці буде не теоретичною абстракцією, а практичною справою, об'єктом номер один у повсякденних турботах.
- Створення відповідних економічних умов і нормативно-правової бази, орієнтованих на дотримання науково-обґрунтованих принципів раціональної оплати та стимулювання праці є одними з першорядних задач реформування системи оплати і стимулювання праці на промислових підприємствах і підвищення їхньої ефективності.
- Основна проблема організації оплати праці в сучасних умовах полягає у встановленні адекватною ринковим відносинам системи оплати праці. Вирішити дану проблему досить складно, оскільки стара система організації нормування і оплати праці зруйнована, а нова ще, як правило, не створена. Існуючі системи організації оплати праці засновані на старих принципах її організації, що не відповідає сучасним вимогам. Для побудови нової системи організації оплати праці необхідно вивчити існуючі форми і системи оплати праці як в Україні так і за кордоном.
- У результаті проведеного аналізу ефективності використання фонду оплати праці ТОВ «СККС» ми прийшли до наступних висновків:
- З кожним роком спостерігається поліпшення основних показників підприємства, що свідчить про позитивну діяльність підприємства. Підприємство не працює в борг, воно в стані самостійно покривати свої зобов'язання, про що свідчать показники платоспроможності підприємства.
- Показники ефективності використання фонду оплати праці досить позитивні. Прибуток на одного працівника має тенденцію до росту, темпи росту продуктивності праці за останні роки перевищують темпи росту заробітної платні.
- Незважаючи на позитивні результати діяльності, на підприємстві також мають місце і негативні явища, а саме:
- Велика питома вага втрат робочого часу у тому числі за рахунок хвороб, що пов'язане зі специфікою діяльності підприємства.
- Апарат управління на підприємстві займає високу питому вагу, що скорочує рівень продуктивної праці та створює зайве навантаження на фонд оплати праці.

- Саме на вирішення цих проблем були направлені запропоновані у роботі заходи підвищення ефективності оплати праці на підприємстві, реалізація яких надасть можливість отримати економію фонду оплати праці у розмірі 389,1 тис. грн.

АНОТАЦІЯ

Кремінський О.Б., «Удосконалення використання фонду оплати праці на підприємстві (на прикладі ТОВ «СККС»)»,

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – фонд оплати праці ТОВ «СККС», який є основним елементом витрат виробничо-господарської діяльності підприємства.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти оплати праці на підприємстві в умовах ринкових відносин. Розглянуто сутність та функції заробітної плати на виробничому підприємстві; розглянуто державне регулювання оплати праці на виробничому підприємстві; та проаналізовано методика аналізу фонду оплати праці на вітчизняних підприємствах.

Проаналізовано господарську діяльність підприємства ТОВ «СККС» по основним техніко-економічним показникам за останні три роки господарської діяльності підприємства; проаналізована ефективність використання фонду оплати праці на ТОВ «СККС»; розглянуті резерви підвищення ефективності використання фонду оплати праці на ТОВ «СККС».

Запропоновано удосконалити ефективність використання фонду оплати праці ТОВ «СККС» за рахунок скорочення витрат робочого часу підприємства та за рахунок удосконалення системи управління підприємством та реорганізації апарату управління підприємством.

Ключові слова: підприємство, заробітна плата, фонд оплати праці прибуток, продуктивність праці.

ANNOTATION

Kreminskiy O., «Improvement of the use of the labor remuneration fund at the enterprise (for example, LLC "SKKS)»,

thesis for Master degree in specialty «Entrepreneurship, trade and stock-taking activities» under
the program «Economy and strategy of enterprise development»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study the salary fund of SKKS Ltd., which is the main element of the cost of production and economic activity of the enterprise.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of labor remuneration in the enterprise in the conditions of market relations. The essence and functions of wages at the production enterprise are considered; the state regulation of labor remuneration at the production enterprise is considered; and analyzed the method of analysis of the wage fund at domestic enterprises. The economic activity of SCX LLC is analyzed on the main technical and economic indicators for the last three years of the enterprise's business activity; the effectiveness of the labor remuneration fund on SCX LLC was analyzed; the reserves for improving the efficiency of the use of the wage fund at SCX LLC are considered. It is proposed to improve the efficiency of the use of the wage fund of SKX LLC by reducing the expenses of the enterprise's working time and at the expense of improving the enterprise management system and reorganizing the enterprise management apparatus.

Keywords: enterprise, wages, wages, income, labor productivity.